

Biuletyn

Polskie Towarzystwo Informatyczne

nr 1-2/208-209# rok XXIII# styczeń-luty 2004

ISSN 0860-2158

od Redakcji

Drodzy Czytelnicy,

Kiedy w czerwcu, w czasie 3. Kongresu Informatyki Polskiej, w sesji poświęconej mediom snułam rozważania na temat elektronicznej przyszłości naszego – stale ewoluującego w formie – Biuletynu, nie przypuszczałam, że już za miesiąc kolejna burza wstrząśnie jego posadami i forma elektroniczna pozostanie bodaj jedyną możliwą do zrealizowania. W lipcu bowiem nagle okazało się, że nowy właściciel wydawnictwa Lupus zrezygnował z wydawania pisma Telenet forum, które PTI prenu-merowało dla swoich członków i którego łamy gościły nasz Biuletyn. Niełatwo jednak zrezygnować z przyjemności wsluchiwania się w szelest przierzucanych kartek, dotyku papieru... – wrażeń, których nie zastąpi obcowanie z Internetem. Dlatego powstał pomysł, aby nie poddać się i spróbować wydawać Biuletyn własnym sumptem. Korzystając z dobrze układającej się współpracy z poznańskim Wydawnictwem NAKOM, które wydaje już nasze pismo ProDialog, postanowiliśmy zmierzyć się z tym wyzwaniem. I oto przedstawiamy Państwu pierwszy, podwójny numer odrodzonego po raz kolejny Biuletynu PTI. Proszę przyjąć go przyjaźnie.

Tę nową sytuację odczuwam jako bardziej kameralną i mam nadzieję, że i Państwu udzieli się ta atmosfera większej bezpośredniości, która – jak sądzę – powinna bardziej sprzyjać chęci współredagowania pisma. Serdecznie zapraszam do współpracy.

Dziękuję wszystkim Autorom tekstów i zdjęć, którzy tak chętnie przesłali mi swoje materiały do pierwszego numeru. Zachęcam Państwa do dzielenia się swoimi osiągnięciami, przemyśleniami, spostrzeżeniami i dokonaniem na niwie informatyki w Nowym, 2004 Roku. Niech ten rok będzie dla wszystkich dobry!

Ewa Łukasik
Redaktor Biuletynu PTI

od Prezesa

Koleżanki i Koledzy!

3. Kongres Informatyki Polskiej zorganizowany w czerwcu w Poznaniu to dla naszego Towarzystwa najważniejsza impreza w mijającym roku. Trzecie już spotkanie środowiska informatyków, organizowane wspólnie z innymi Stowarzyszeniami, zostało poprzedzone dyskusją przedkongresową, a wnioski i analizy kongresowe są dyskutowane do dzisiaj. Liczne sesje tematyczne prowadzone w ramach Kongresu były dobrze przygotowane i przeprowadzone przez

członków PTI, a wyniki zostały opracowane i przedstawione w Raporcie, w którego powstaniu również aktywnie uczestniczyliśmy. Raport został zaprezentowany publicznie w listopadzie w Warszawie. Członkowie PTI stanowili znaczącą i wyróżniającą się inwencją i aktywnością część organizatorów i osób silnie zaangażowanych w prace kongresowe. Szczególnie widoczny był wkład Oddziału Wielkopolskiego był i już trzeci raz zbieraliśmy pochwały za bardzo dobrą organizację pobytu w Poznaniu.

Dwa wątki dyskusji kongresowej mają swój ciąg dalszy w obecnej aktywności Towarzystwa:

- W ramach sesji „Środowisko informatyki” padła propozycja powołania organizacji, która reprezentowałaby całe środowisko informatyków w kontaktach z władzami oraz na rynku międzynarodowym. Inicjatywa ta zdobyła poparcie wszystkich uczestniczących w Kongresie organizacji informatycznych oraz kilku innych, które o inicjatywie dowiedziały się nieco później. Opracowano wstępne założenia organizacyjne, zorganizowaliśmy spotkanie robocze w ramach Spotkań w Mrągowie i mieliśmy nadzieję na finalizację przedsięwzięcia w połowie grudnia na uroczystym spotkaniu organizacji w Warszawie. Nie doszło do finalizacji inicjatywy z powodu jedynie deklaratywnej, a nie faktycznej aktywności wielu uczestników tej inicjatywy. Tradycyjnie już okazało się, że prawdziwą, systematyczną działalność prowadzą jedynie PIIIIT, PRO i PTI. Inne organizacje działają raczej akcyjnie, nie posiadają sprawnych struktur organizacyjnych i nakładanie na nich obowiązków okresowego prowadzenia Porozumienia nie gwarantowałoby sprawnego działania powołanej organizacji. Współpraca wymienionych trzech stowarzyszeń jest na tyle dobra i sprawna, że usilne dążenie do powołania nowego organu uznaliśmy za zbędne. Tym niemniej wciąż aktualne są przesłanki powołania jednej reprezentacji środowiska i należałoby dalej pracować nad tą inicjatywą, szczególnie w kontekście wejścia Polski w strukturę Unii Europejskiej w maju 2004.

- W ramach sesji „Zawód – informatyk” zainicjowana została dyskusja nad definicją zawodu informatyka i próbą kodyfikacji specjalności i kwalifikacji osób prowadzących działalność w informatyce. Studenci ze Szczecina przeprowadzili przed Kongresem ankietę, która była podstawą dyskusji kongresowej. Wyniki dyskusji kongresowej nie były zbyt budujące, ale sprawa nie pozostała bez echa i odżyła w wyniku artykułu na podobny temat kolegi Wacława Iszkowskiego opublikowanego tuż przed Nowym Rokiem. Kolejna fala opinii przetoczyła się przez listę dyskusyjną PTI-L, wzbudzając emocje i podobnie jak dyskusja kongresowa nie doprowadzając do żadnych konstruktywnych wniosków. Temat jednak jest ważny dla środowiska, o czym świadczą głosy w dyskusji i sądzę, że PTI powinno ponownie podjąć próbę jakiegoś rozwiązania tej bardzo znaczącej dla przyszłości środowiska informatycznego sprawy.

Ale nie tylko Kongresem żyło Towarzystwo. Innym ważnym wydarzeniem, które ma zasięg jedynie wewnętrzny, ale angażowało wiele czasu osobom zainteresowanym, były kolejne perturbacje z Biuletynem. Latem nowy właściciel wydawnictwa Lupus zaprzestał wydawania Telenet forum, gdzie ukazywał się Biuletyn. Kolejny raz mamy przerwę w wydawaniu Biuletynu, co zostało z żalem zauważone przez licznych członków PTI. Po licznych spotkaniach, analizach otrzymanych ofert i długiej dyskusji zdecydowaliśmy się na próbę samodzielnego publikowania Biuletynu w formie, jaką po raz pierwszy otrzymujecie. Jest to bardzo duży wysiłek organizacyjny, szczególnie Ewy Łukasik działającej społecznie przy skromnym wsparciu organizacyjnym. Koledzy z Wrocławia oferują wersję elektroniczną materiału zgromadzonego i zredagowanego w kolejnych Biuletynach. Liczymy na aktywność pisarską i aktywne wsparcie podejmowanych działań związanych z wydawaniem Biuletynu, mając na uwadze znaczącą pozycję tego wydawnictwa w życiu naszego Towarzystwa.

Ustabilizowana sytuacja finansowa Towarzystwa pozwala nie tylko na finansowanie wydawania Biuletynu, ale i inne działania statutowe podejmowane przez członków PTI. Sekretarz Generalny konsekwentnie porządkuje sprawy organizacyjne, co odczuwają członkowie pełniący funkcje w terenie. Liczymy na wyrozumiałość współpracę. Dużą aktywność przejawia Główna Komisja Rewizyjna, angażująca się w prace, które dostosują nas do nowych warunków prowadzenia aktywnej działalności. Normalna działalność statutowa prowadzona jest w tradycyjnych formach, konferencji, zebrań, spotkań i innych aktywności grup członków Towarzystwa. Zbieraliśmy się tradycyjnie w Kazimierzu, Juracie, Szczyrku, Mrągowie. Kolejnym miejscem spotkania KKIO była Szklarska Poręba, gdzie gościli nas per-

fekcyjnie przygotowani Koledzy z Oddziału Dolnośląskiego. Konferencja ta staje się sztandarową imprezą w Polsce w obszarze inżynierii oprogramowania. Kolejne spotkanie w Gdańsku już jest przygotowywane, chociaż żałujemy, że kosztem zaniechania organizacji konferencji w Juracie. Dobrze działa i rozwija się ECDL i stowarzyszone z tym aktywności. Kontynuujemy studia podyplomowe. Konkurs na najlepsze prace magisterskie z informatyki odnotowuje kolejny rekord liczby nadesłanych prac. Bardzo interesująco rozwija się inicjatywa spotkań organizowanych przez Koleżanki i Kolegów z Oddziału Mazowieckiego, która skutkuje interesującymi inicjatywami merytorycznymi podejmowanymi przez członków PTI i angażującymi sympatyków naszego Towarzystwa.

Działalność Izby Rzeczoznawców rozwija się bardzo dynamicznie i wymaga wprowadzenia pewnych uregulowań organizacyjnych. Trwają prace i dyskusje nad formułą tej aktywności Towarzystwa. W wyniku spotkania szkoleniowego w Mrągowie powstała lista dyskusyjna rzeczoznawców, stanowiąca forum wymiany opinii i informacji wśród tej aktywnej grupy członków PTI. Mając świadomość wagi tej działalności dla funkcjonowania całego Towarzystwa, będziemy z uwagą przyjmowali wszelkie opinie. We wspólnym interesie powinno być doskonalenie działania tej struktury Towarzystwa.

Nie tylko działalnością statutową i gospodarczą żyją członkowie PTI. Zimą odbyły się kolejne już Mistrzostwa PTI w Narciarstwie Alpejskim, a jesienią podczas KKIO mistrzostwa w kręglach. Już trwają przygotowania do kolejnej edycji Mistrzostw w obu dyscyplinach i mam nadzieję, że 21 lutego spotkamy się ponownie na nartach na zawodach w Zakopanem, a jesienią w Gdańsku na kręgielni. Studenci dalej wygrywają prestiżowe konkursy międzynarodowe i coraz aktywniej włączają się w prace naszego Towarzystwa. Dziękując wszystkim aktywnie działającym Koleżankom i Kolegom, zapraszam innych do wspólnych działań, które zawsze stanowiły podstawę funkcjonowania Towarzystwa, przynosząc zadowolenie i rozwój.

Z okazji Nowego Roku 2004

*życzę wszystkim członkom PTI oraz naszym sympatykom
wszystkiego najlepszego w życiu osobistym i zawodowym
oraz pogody ducha i sukcesów na polu działalności informatycznej.
Mam nadzieję, że działając od maja w Unii Europejskiej
będziemy stanowili
znaczącą grupę europejskiego środowiska informatycznego.*

grudzień 2003

*Prezes PTI
Zdzisław Szyjewski*

po 3. Kongresie Informatyki Polskiej

Pomimo że 3. Kongres Informatyki Polskiej odbywał się już 6 miesięcy temu, a Raport z Kongresu został przedstawiony pod koniec października, to jest on jeszcze ważny dla wielu osób. Spoglądając na statystyki odwiedzin witryny www.kongres.org.pl widzimy, że w październiku odwiedziło ją ponad 2500 osób, w listopadzie ponad 3500, a w grudniu ponad 2700

osób. W sumie, w tych trzech miesiącach ściągnięto ponad 2700 kopii Raportu Kongresowego, a trzeba wiedzieć, że można go również przeczytać na witrynie. Dane te świadczą o dużym zainteresowaniu wynikami Kongresu. Powstaje pytanie – co dalej? W planach mamy zorganizowanie Konferencji Postscriptum 3. KIP około 20 lutego 2004 w Warszawie. Konferencję tę zamierzamy poświęcić trzem lub pięciu najważniejszym tematom, posługując się materiałami z raportu kongresowego oraz zapraszając osoby do dyskusji. Jednym z takich tematów może być sprawa odpowiedzialności specjalistów od informatyki za realizację systemów niewalczących dla życia, zdrowia, bezpieczeństwa, prywatności, wolności lub majątku obywatela. Ale inne pomysły oraz zgłoszenia do aktywnego udziału w tej Konferencji są też mile widziane.

*Z życzeniami pomyślności
dla informatyczek i informatyków w Nowym 2004 Roku.*

Wacław Iszkowski

Przewodniczący KP 3. KIP, Prezes PliIT Wacław Iszkowski

Prezentacja Raportu „Polska informatyka w Unii Europejskiej”

Raport „Polska informatyka w Unii Europejskiej”, podsumowujący prace 3. Kongresu Informatyki Polskiej, został oficjalnie zaprezentowany 24 października 2003 r. w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego.

W prezentacji przedstawiono 12 zaleceń sumujących najważniejsze postulaty i oczekiwania środowiska informatycznego. Zalecenia kolejno omawiali: Andrzej Marciniak – Wiceprezes PTI, Wacław Iszkowski – Prezes PliiT, Zdzisław Szyjewski – Prezes PTI, Ignacy Miedziński – Prezes PRO i Aleksander Frydrych – Wiceprezes PliiT. Po prezentacji zaleceń został pokazany film „Szansa na życie”. Film ten był częściowo sponsorowany z funduszy Kongresu.

Prezes PTI Zdzisław Szyjewski

W prezentacji Raportu między innymi udział wzięli: prof. Michał Kleiber – minister Nauki i Informatyzacji, Wojciech Szewko – wiceminister Nil, przedstawiciele ministerstw edukacji i sportu (otrzymano list od pani minister Krystyny Łybackiej), infrastruktury, gospodarki i spraw socjalnych oraz spraw zagranicznych.

Raport został opracowany przez Zespół w składzie: Wacław Iszkowski, Aleksander Frydrych, Andrzej Horodeński, Małgorzata Kalinowska-Iszkowska, Ewa Łukasik, Andrzej Marciniak, Ignacy Miedziński, Zdzisław Szyjewski i Władysław M. Turski.

Wypowiedzi autorskie

Józef Lubacz, Marek Maniecki, Sławomir Chłoń, Zbigniew Skotniczny, Ryszard Tadeusiewicz, Władysław M. Turski, Jan Węglarz, Stefan Węgrzyn.

Recenzenci

Anna Cetnarowicz-Jutkiewicz, Zbigniew Dziarnowski, Marek Hołyński, Xawery Konarski, Tomasz Kulisiewicz, Dariusz Kupiecki, Józef Lubacz, Marek Maniecki, Marek Miłosz, Mieczysław Muraszewicz, Jerzy Nowak, Wiesław Paluszyński, Waldemar Sielski, Tadeusz Syryjczyk, Ryszard Tadeusiewicz, Piotr Wąglowski, Jan Węglarz.

•ródło: www.kongres.org.pl

prof. Michał Kleiber przy lekturze Raportu 3. KIP

Dwanaście zaleceń 3. Kongresu Informatyki Polskiej

1. Konieczne jest zwiększenie nakładów finansowych na rozwój nauki i edukacji oraz służącej im infrastruktury informatycznej.
2. Niezbędna jest akredytacja kierunków informatycznych, która powinna uwzględniać europejskie programy nauczania informatyki oraz oczekiwania co do umiejętności i odpowiedzialności zawodowej informatyka.
3. Szansą na ustawiczną edukację powszechną jest rozwój profesjonalnego zdalnego nauczania.
4. Konieczna jest koncentracja i efektywne wykorzystanie środków publicznych w celu radykalnej poprawy obsługi obywateli i podmiotów gospodarczych w instytucjach rządowych i samorządowych z zastosowaniem narzędzi teleinformatyki.
5. Teleinformatyczne systemy administracji publicznej powinny być w technicznym sensie otwarte, zaś organa państwowe powinny promować używanie krajowych produktów informatycznych.
6. Koszty korzystania z elektronicznych form usług administracji publicznej nie powinny bezpośrednio obciążać obywateli, a same systemy obsługi obywateli muszą być dla nich proste i tanie w użytkowaniu.
7. Konieczna jest pełna profesjonalizacja wdrożeń rozwiązań teleinformatycznych polegająca na określeniu kwalifikacji zawodowych i odpowiedzialności osób w to zaangażowanych, a także certyfikacji firm wykonujących publiczne zamówienia teleinformatyczne.
8. Konieczne jest opracowanie zbioru prawnych definicji podstawowych pojęć informatycznych na potrzeby ustawodawstwa.
9. Egzekwowanie prawa autorskiego do oprogramowania musi w równym stopniu obejmować prawa wszystkich właścicieli oprogramowania.
10. Domagamy się zmniejszenia wysokości pobieranych opłat od urzędów i nośników elektronicznych oraz poddania publicznej kontroli dystrybucji gromadzonych tą drogą funduszy.
11. Konieczne jest podjęcie szerokiej dyskusji na temat wolności osobistej obywateli w dobie powszechnego użytkowania nowoczesnej technologii umożliwiającej skuteczne śledzenie wszelkiej aktywności osób z niej korzystających.
12. Rozwój powszechnego szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz powiększanie cyfrowych zasobów reprezentujących polski dorobek kulturowy jest warunkiem rozwoju Polski w Unii Europejskiej.

PT Autorzy raportu

Krajowa Konferencja Inżynierii Oprogramowania

Relacja z V Krajowej Konferencji Inżynierii Oprogramowania

14-17 października 2003 r., Szklarska Poręba

Krajowa Konferencja Inżynierii Oprogramowania jest organizowana corocznie od 1999 r. i jest konferencją „wędrującą”, tzn. co roku organizatorem jest inna uczelnia, która współorganizuje konferencję z właściwym Oddziałem Polskiego Towarzystwa Informatycznego. Obecna, **piąta edycja KKIO** zorganizowana była w dniach 14-17.10.2003 r. w Szklarskiej Porębie w hotelu Bornit pod przewodnictwem prof. Zbigniewa Huzara (przewodniczącego Komitetu Programowego) i mgr Hanny Mazur (przewodniczącej Komitetu Organizacyjnego).

Głównym celem konferencji jest prezentacja stanu sztuki w zakresie inżynierii oprogramowania, identyfikacja najistotniejszych problemów w obszarze inżynierii oprogramowania oraz stworzenie warunków do nawiązania współpracy między firmami informatycznymi a ośrodkami akademickimi.

Poprzednie konferencje i ich przewodniczący:

- I KKIO – 11-13.10.1999 r. – Kazimierz Dolny nad Wisłą;
prof. Janusz Górski i dr Marek Miłoś;
www.eti.pg.gda.pl/kkio/kkio.konf
- II KKIO – 18-20.10.2000 r. – Zakopane;
prof. Krzysztof Zieliński i dr inż. Grzegorz Dobrowolski;
galaxy.uci.agh.edu.pl/~kkio
- III KKIO – 17-20.10.2001 r. – Otwock koło Warszawy;
prof. Jan Madey i dr Jarosław Deminet;
www.mimuw.edu.pl/kkio
- IV KKIO – 15-18.10.2002 r. – Tarnowo Podgórne k. Poznania;
prof. Jerzy Nawrocki i mgr Bartosz Walter;
www.kkio.put.poznan.pl/

Do powstania konferencji przyczyniły się m.in. wydarzenia:

1. cykl seminariów poświęconych inżynierii oprogramowania przeprowadzonych w latach 1997-98 w ramach projektu INSPIRE prowadzonego przez dr. Marka Manieckiego, a finansowanego przez Unię Europejską,
2. utworzenie przez Motorolę w 1998 r. w Krakowie Centrum Oprogramowania Motorola Polska,
3. międzynarodowe sympozjum SEES '98 (Software Engineering Education Symposium), które odbyło się w listopadzie 1998 r. w Poznaniu,
4. powstanie Sekcji Inżynierii Oprogramowania w Komitecie Informatyki PAN i w Polskim Towarzystwie Informatycznym.

Artykuły przyjęte na V Konferencję zostały wydane w Wydawnictwach Naukowo-Technicznych w formie monografii pt.: **Problemy i metody inżynierii oprogramowania** pod redakcją **Zbigniewa Huzara** i **Zygmunta Mazura**. Monografia jest ilustracją zaangażowania krajowego środowiska akademickiego i przemysłowego w rozwój metod inżynierii oprogramowania. Materiał zawarty w poszczególnych rozdziałach monografii zgrupowano w siedmiu tematycznie jednorodnych częściach, poświęconych poszczególnym problemom z zakresu inżynierii oprogramowania: *Inżynieria wymagań, Projektowanie i implementacja, Ocena systemów, Metodyki lekkie, Zapewnienie jakości, Zarządzanie przedsięwzięciem informatycznym, Zastosowania*.

Niezwykle istotną fazą w cyklu życia oprogramowania jest precyzyjne określenie celu i zakresu tworzonego systemu informatycznego oraz szczegółowych wymagań klienta związanych z funkcjonalnością projektowanego systemu. Zagadnieniem tym poświęcona jest pierwsza część monografii, zatytułowana **Inżynieria wymagań**.

Projektowanie i implementacja przedstawia m.in. metodę BP (Badania – Prototypowanie). Autorzy sugerują modyfikację modelu spiralnego w obszarze definiowania zadań i punktów kontrolnych, a także zarządzania jakością i zakresem tworzonego systemu. Omówione jest również zagadnienie komponentowego podejścia do projektowania i implementacji. Przedstawiono także nowe wcielenie metodyki Select Perspective, która jest obecnie jednym z bardzo niewielu procesów produkcyjnych, kładących nacisk na komponentowość rozwiązania już na pierwszych etapach cyklu życia systemu. Podejście takie ma za zadanie zmniejszenie kosztu wytwarzania systemów oraz umożliwienie rozdziału odpowiedzialności pomiędzy zespołami tworzącymi części składowe rozwiązania oraz zespołami

odpowiedzialnymi za dostarczenie całego systemu, zgodnie z wymaganiami sponsorów przedsięwzięcia.

W rozdziałach zgrupowanych w części **Ocena systemów** poruszana jest tematyka agentów programowych, systemów wieloagentowych, hurtowni danych, modelowania dynamicznego. Przedstawiona jest również propozycja metodyki zawierającej opis cyklu wytwórczego opartego na zasadzie iteracyjności oraz sterowanego przy pomocy przypadków użycia. Do opisu procesu wytwórczego wykorzystano notację UML, a w szczególności model klas, model współpracy i model czynności. Wyszczególniono podstawowe elementy procesu, jakimi są role, artefakty oraz czynności.

W części **Metodyki lekkie** przedstawione są zagadnienia związane z zastąpieniem tradycyjnych metod uciążliwego dokumentowania przebiegu prac projektowych lżejszymi formami. Na każdym etapie należy jednak pamiętać o zapewnieniu jakości oprogramowania, czyli zagwarantowaniu, że wytworzone oprogramowanie będzie poprawne i przyjazne w użytkowaniu, a przede wszystkim, że będzie spełniało wszystkie wcześniej określone kryteria jakościowe. Zagadnieniom tym jest poświęcona część książki zatytułowana **Zapewnienie jakości**.

Zarządzanie projektami ma na celu podniesienie jakości i efektywności działań związanych z wytwarzaniem systemów informatycznych. Problemy te są przedstawione i omówione w części zatytułowanej **Zarządzanie przedsięwzięciem informatycznym**.

Część **Zastosowania** zawiera opis m.in. jednego z większych projektów pod nazwą CrossGrid sponsorowanego przez Unię Europejską w ramach 5. Programu Ramowego. W projekcie tym uczestniczy 21 niezależnych instytucji naukowych i komercyjnych z 11 krajów. Znaczące rozmiary projektu w połączeniu z jego geograficznym rozproszeniem wymagają opracowania specjalnych procedur, gwarantujących jednorodność i spójność oprogramowania w obrębie całego Konsorcjum Projektu. Ponadto w części tej są omówione zagadnienia związane z programowaniem zespołowym oraz z aspektami dydaktycznymi. Między innymi omawia się nauczanie na odległość, wprowadzanie przedmiotów związanych z inżynierią oprogramowania na uczelniach, a także dokonuje się przeglądu literatury z zakresu inżynierii oprogramowania.

Pierwszy dzień konferencji wypełniły **szkolenia**, które rozpoczęły się od referatu wprowadzającego do UML wygłoszonego przez **prof. Zbigniewa Huzara** (PWr.). Pozostałe szkolenia przeprowadziły firmy POTIS, Microsoft, IBM oraz Premium Technology. Firmy te zaprezentowały metodyki i narzędzia programistyczne na bazie wspólnego problemu projektowego dla giełdy towarowej. Firma POTIS (**A. Kasprzyk** i **J. Hełka**) przedstawiła metodykę Select Perspective opartą na podejściu komponentowym. Przedstawiciele firmy VisionSoft (**D. Kożuch**, **M. Szatan**), która jest partnerem firmy Microsoft i zajmuje się tworzeniem dużych aplikacji, np. dla banku PKO BP, opisać narzędzia, jakie wykorzystują do tworzenia aplikacji (oparte na platformie Microsoft .NET). Kolejne szkolenia przeprowadzili pracownicy Premium Technology (**T. Byzia** i **M. Skorulski**), którzy przedstawili metodykę stosowaną przez firmę PT do wytwarzania oprogramowania.

Sejsej szkoleniową w sposób niezwykle żywiołowy poprowadził **dr inż. Lech Tuzinkiewicz** (PWr.), który prowokował zarówno słuchaczy, jak i prelegentów do swobodnych i nieraz bardzo kontrowersyjnych wypowiedzi. Osoba Leszka Tuzinkiewicza sprawiła, że przebieg szkoleń był bardzo ożywiony i ciekawy. Po części szkoleniowej nastąpiło otwarcie konferencji, którego dokonał Prezes Dolnośląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Informatycznego – prof. Zygmunt Mazur (PWr.). W swoim wystąpieniu m.in. przedstawił działalność Dolnośląskiego Oddziału PTI. Zastugi tego Oddziału przedstawił również Prezes Polskiego Towarzystwa Informatycznego – **prof. Zdzisław Szyjewski** (USz.), który omówił także inne konferencje organizowane przez PTI (Szczyrk, Młagowo, Jurata, Kazimierz Dolny). Następnie głos zabrał przewodniczący Komitetu Programowego – **prof. Zbigniew Huzar**, który przypomniał poprzednie konferencje Inżynierii Oprogramowania oraz omówił sprawy związane z bieżącą konferencją. Szczególne podziękowania prof. Huzar skierował do **prof. Jerzego Nawrockiego** (PP) za niezwykle serdeczną pomoc udzielaną w czasie przygotowań do konferencji.

W trakcie V KKIO interesujące referaty wygłosiło pięciu gości:

- **Wojtek Kozaczyński** – *Microsoft Corporation, USA, Software-Oriented Architecture.*
- **Ludwik Kuźniarz** – *Department of Software Engineering and Computer Science, Blekinge Institute of Technology, Ronneby, Sweden, Wykorzystanie mechanizmów rozszerzeń UML w procesie wytwarzania oprogramowania.*
- **Leszek Maciaszek** – *Macquarie University, Sydney, Australia, Znaczenie architektonicznego projektu systemu inżynierii oprogramowania.*
- **Marcin Paprzycki** – *Computer Science Department, Oklahoma State University, Budowanie oprogramowania przy pomocy technologii agentowej.*
- **Krzysztof Zieliński** – *AGH Katedra Informatyki, Kraków, Zagadnienia konstrukcji oprogramowania komponentowego.*

Na konferencji wygłoszono 29 referatów oraz odbyła się sesja plakatowa, która wzbudziła bardzo duże zainteresowanie. Autorzy czternastu plakatów wyczerpująco starali się odpowiadać na pytania licznie przybyłych zainteresowanych.

Po niezwykle emocjonujących wykładach na uczestników V KKIO czekały wieczorne atrakcje: **I Mistrzostwa Polski Informatyków w Bowlingu** oraz występ wrocławskiego gitarzysty **Leszka Cichońskiego** (www.cichonski.art.pl) z zespołem w składzie: Jacek Jaguś, Robert Jarmużek, Bartosz Niebielski, Andrzej Stagraczyński i Anika. Leszek Cichoński, uhonorowany wieloma prestiżowymi nagrodami, otrzymał tytuł najlepszego gitarzysty rockowego (2002) i bluesowego (2003) w Polsce, a 10 maja 2003 r. poprowadził Wielką Gitarową Orkiestrę, która ustanowiła rekord Guinnessa w zbiorowym wykonaniu przeboju *Hey Joe*. W środę wieczorem uczestnicy konferencji spotkali się na bankiecie. Atrakcją wieczoru był pięciopiętrowy tort urodzinowy V KKIO, który został uroczystie napoczęty przez przewodniczących Komitetów Konferencji: **Hannę Mazur** i **Zbigniewa Huzara**.

W trakcie konferencji przeprowadzono cztery konkursy:

- **Na najlepszy artykuł** – spośród 10 najlepszych jednocześnie nominowanych do druku w *Foundations on Computing and Decision Sciences*.

Praca nagrodzona: **Zygmunt Mazur, Artur Wilczek**

– *Ograniczenia dynamiczne w modelowaniu zachowania obiektów.*

• **Na najlepszy plakat**

Nagrodzeni (dwie równorzędne nagrody):

Kazimierz Frączkowski – *Modele zarządzania zasobami projektu informatycznego i organizacja zespołów – telepraca, Maciej Hapke, Andrzej Jaskiewicz, Krzysztof Kowalczykiewicz, Dawid Weiss, Piotr Zielniewicz* – *OPHELIA* – *zintegrowane środowisko wytwarzania oprogramowania.*

• **Na najlepszą prezentację**

Nagrodzony: **Adam Wojciechowski** za prezentację pracy *Extreme89 – gra symulacyjna pomagająca zrozumieć Programowanie Ekstremalne*, Jerzy R. Nawrocki, Adam Wojciechowski.

• **Na najlepszy chronometraż**, czyli prowadzenie sesji

Nagrodzony: **Jerzy R. Nawrocki** za prowadzenie sesji *Inżynieria wymagań.*

Nagrodzeni otrzymali nagrody książkowe ufundowane przez **WNT** i **Helion**. Tym miłym akcentem, jakim było wręczenie dyplomów i nagród książkowych, V Krajowa Konferencja Inżynierii Oprogramowania 2003 została zakończona.

Organizatorzy konferencji składają podziękowanie **sponsorom** konferencji: KBN, Microsoft, IBM, Premium Technology, Dialog, ComputerLand, WNT, Helion, Huzar Software, POTIS, Software-Wydawnictwo oraz **patronom medialnym**: Software-Wydawnictwo, e-Informatyka, Gazeta IT.

Informacje o V KKIO '2003 umieszczone są na stronie Dolnośląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Informatycznego www.pti.wroc.pl oraz na stronie Polskiego Towarzystwa Informatycznego www.pti.org.pl/kkio.

Organizatorem VI Konferencji, która odbędzie się w dniach 5–8 października 2004 r. w Gdańsku jest Koło Gdańskie PTI oraz Politechnika Gdańska. <http://www.kkio.pti.gda.pl/>.

Serdecznie zapraszamy!

*Zbigniew Huzar, przewodniczący Komitetu Programowego V KKIO
Hanna Mazur, przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego V KKIO*

impresje mrągowskie 2003

Szacowni pograżeni w bitach, bajtach i kontenerach!

Wydanie 1.9f Jesiennych Spotkań, w skrócie zwanych Mrągowem, w całkowitej zgodzie z 6. uzupełnieniem do prawa p-systemów (nie mylić z P-systemami) – każde przedsięwzięcie informatyczne, jeśli jest rozpoczęte, musi się zakończyć, i to niekiedy nawet sukcesem – właśnie zostało zamknięte, i również nie bez powodzenia. A przewodnik klucza, mrągowski guru Piotr Fuglewicz, już zatrąbił na rozpoczęcie układania Jesiennych Spotkań wydanie 2.0, które być może również będą zwane Mrągowem.

Rozpocząłem żartobliwie dlatego, że dalej chcę być coraz bardziej „sierozny”. Bo o Mrągowie można i należy mówić, pisać, wspominać i żartobliwie, i z uczuciem, sentymentem, ale też – należy i powinno się pisać krytycznie, prowokacyjnie, poważnie. Jesienne Spotkania są już trochę legendą, ale też są jedynym takim żywym zdarzeniem

Janusz Dorożyński

w naszym polskim informatycznym świecie. Zdarzeniem nie tylko specjalistycznym, ale raczej informatycznym i doinformatycznym. Ostatni termin ma oznaczać coś, co chyba lepiej oddaje charakter spotkań, niż interdyscyplinarność lub wokółinformatyczność (choćby dlatego), że pojęcie to wywołuje zjawę „okołoliteraturnej żeńszczyzny”). Doinformatyczna jest na Spotkaniach wielka liczba problemów mocno z informatyką sprzężonych, ale na co dzień przez informatyków praktykujących niedostrzeganych – choćby kwestie socjologiczne, jak społeczności sieciowe czy plany B rozwoju cywilizacji, sprawy polityczne – współpraca z Unią i wejście do niej, zagadnienia biznesowo-finansowe, programy ramowe, granty, dotacje, zarządzanie i organizacja – wiecznie ostatnio żywe hasło zarządzania wiedzą, drażnienie głośnych branżowych sukcesów i porażek, sprawy pozycji i prestiżu nas w społeczeństwie, i wreszcie nowe idee, pomysły, wizje związane z informatyką, z niej wychodzące albo do niej dążące. Ale to nie wszystko, choć nawet to wywołuje ochotę okrutną, nigdzie indziej nie sposób spotkać w takim natężeniu ludzi informatyki i ludzi doinformatycznych. Ludzi, z którymi warto, ale i można tak po prostu porozmawiać o rzeczach błahych i głęboko konkretnych. Bo tutaj wszyscy, na co dzień pracujący w konkretnych firmach, parający się dowolnymi odłamami naszego fachu, konkurujący i mający różne interesy, o ile mają na to ochotę (a wszelkie obawy są niepotrzebne i należy je pozostawić przed zabytkowymi automatycznymi drzwiami dwuskrzydłowymi), mogą czuć się równymi wśród równych – rozmawiać z Fuglewiczem i uczestniczyć w jego nocnych śpiewograch na gitarze i dowolną ilość głosów, z Szyjewskim rozważyć swoje pomysły lub spokojnie pożartować sobie z Dorożyńskiego, że choć czepli się założenia listy PTI-Maz, to tu nagle zgłasza Kwietniowi potrzebę założenia listy dla rzeczoznawców. I wreszcie niebagatelny aspekt – Mrongovia. Postrzegana jako ośrodek wczasowy na zupełnie przyzwoitym poziomie, z basenem, sauną, siłownią i innymi takimi „szykanami”. Na dodatek w ustronnym, spokojnym miejscu, w pobliżu malowniczego jeziora Czós.

Wszystko to było również w edycji tegorocznej. Wprowadzie krócej, bo od popołudnia w poniedziałek do obiadu w czwartek. Całość jak zwykle od strony organizacyjnej kręciła się sprawnie dzięki Jerzemu Nowakowi i koleżankom z biura Oddziału Górnośląskiego. Poniedziałek przypominał tradycyjnie, że to już listopad i na Mazurach trzeba pamiętać o paradoksie czterech kół prof. Turskiego (zaintygowanych odsyłam do znakomitego „Alfabetu mrągowskiego” Raszewskiego) – było pochmurnie, był śnieg, było bardzo blisko.

Rozpoczęcie konferencji, zrazu gładkie i potoczyste, jej dyrygent Fuglewicz nieoczekiwanie zmałował wypuszczeniem na ekran samego siebie jako samotnego wielkiego czarnego ptaka, definitywnie odlatującego gdzieś na wschód czy na zachód. Jakkolwiek było – nie trzymając się chronologii – ptak jednak krążył i jak to z przewodnikami kluczcy bywa, do czwartku pojawił się odpowiedni zarodek klucza – duo Mizerska-Deminet. Zarodek jak to zarodek – sprowokował rozrost i perspektywa końca f-linii oddaliła się. Jest to jednak pewien znak, że zmiany mogą być nieuniknione.

A tymczasem w Mrągowie znowu działo się wiele, z czego sporo, ale stanowczo nie wszystko udało mi się posłuchać i niekiedy skomentować na miejscu. Było więc, a jakże, zarządzanie wiedzą. I ze strony praktycznej realizacji, o czym mówił dr Witold Staniszkis, i w bardzo świeżym spojrzeniu prof. Mieczysława Muraszewicza. Świeżym nie tylko terminologicznie, choć i to jest warte przemyślenia i stosowania – eksploracja danych zamiast odkopywania, drażnienia czy fedrowania oraz odkrywanie wiedzy z tych danych. Świetnym przerwaniem był

sesja

przewrotny referat dr. Marka Średniawy o współczesnych informatycznych konotacjach skarbniicy rzeczy wszelakich, czyli „Nowych Aten” księdza Chmielewskiego. Ilustrowane to było nieustannym okazywaniem reprintu dzieła, a także w pewnym miejscu – tablicy kodowej EBCDIC w celu numerologicznej weryfikacji, czy wartość napisu „nameofthebeast” równa się 666. I aczkolwiek dr Średniawa, posilkując się Chmielewskim, wszem wobec ogłaszał nierozumność zastępowania eleganckich i odpowiednich słów zamorskich podłymi miejscowymi, to jednak w kuluarach napastował (-) członków inicjatywy terminologicznej pytaniem, kiedy zostanie w tworzonej serwisie wprowadzone przepiękne słowo „krotka”, czyli tłumaczenie terminu „tuple”.

03 11 17
słuchacze

Lekki nastrój był bardzo przydatny, gdyż przed odgrzewaniem „Nowych Aten” kol. Wiesław Paluszyński odsonił mroki kuchni ARiMR i perypetii systemu IACS. Kulisy te kolejny raz dowiodły, że wielkie przedsięwzięcia w naszym kraju bez końca robione są tak samo, że decydentów wcale nie obchodzą jakieś tam fanaberie zawodowe w rodzaju specyfikacji, pełnego zdefiniowania zadania, że znowu informatycy wykonują sporo dobrej roboty WBREW temu wszystkiemu. Temat ten jest dla mnie częścią pewnej klamry, do której wrócę na koniec. Kolejną kuchnię pokazał radca Włodzimierz Marciński – była to kuchnia brukselska, oczywiście urzędniczo-ekspercka. Powieść ta została ukoronowana wręczeniem jeszcze tego wieczoru jej autorowi nagrody PTI podczas uroczystej gali – zapewne nie tylko za powieść.

Włodzimierz Marciński - laureat nagrody PTI

Natomiast w dalszej części, już nieoficjalnej, zostałem wylosowany do konsumpcji specjału, co podkreślał Jerzy Nowak, nieprzewidzianego w regulacjach unijnych, czyli sękacza.

Kolejny dzień rozpoczął się od spotkania „Sami swoi”, na którym Andrzej Pilaszek ujawnił się jako listonosz zbierający życzenia informatyków dla św. Mikołaja. Po zebraniu obiecał je w swoim czasie ogłosić, ja tutaj ujawnię jedno, gdyż jest moje – powszechny, bezpłatny i zwolniony z VAT-u ;-) szerokopasmowy dostęp do Internetu. Obecny na tym festiwalu życzeń Prezes PliiT dr Wacław Iszkowski zauważył – wprawdzie nieoficjalnie – że wielce prawdopodobna jest dość szybka realizacja takiego postulatu, choć oczywiście nie w formule bezpłatnej.

Po tych harcach wróciliśmy do problemów doinformatycznych. Prof. Halina Brdulak z pasją odmalowała świat logistyki, transportu i magazynowania, i zdecydowanie stwierdziła, że ta branża bez narzędzi informatycznych nie jest w stanie funkcjonować i rozwijać się (zresztą która jest w stanie?). Ciekawa też była konstatacja, inna niż rektora Pawłowskiego, o zapotrzebowaniu praktyków z tej branży

na wiedzę uczelnianą i badawczą – zapotrzebowaniu, które pojawiło się po długim okresie kreowania popytu. Jedną z teź prof. Brdulak wzbudziła spore kontrowersje – teza o sprzyjaniu stabilnemu wyrażeniu wzrostowi gospodarczemu niezbyt mocnego rozwarstwienia dochodów w społeczeństwie (Profesor nie wspomniała przy tym o Josephie Stiglitzu, który jest wielkim wyznawcą tego poglądu). Po wykładzie długo jeszcze miałem przyjemność dyskutować z Profesorem i Pawłem Sawickim o tej kwestii, jak i o podstawowym budulcu biznesu – zaufaniu, tezie raczej w naszym kraju kontrowersyjnej.

Po takim dylemacie, w zasadzie już nie doinformatycznym, powróciliśmy do bardzo specjalistycznej informatyki splecionej z kryptografią, a konkretnie PKI i podpisu elektronicznego. Był i wykład teoretyczny Franciszka Wołowskiego – przerwany zawieszeniem się systemu Windows, były też dyskusyjne prezentacje rozwiązań, które promowały telefon komórkowy w roli komponentu technicznego, czyli czytnika karty z certyfikatem podpisu, propozycja niewątpliwie atrakcyjna kosztowo. Wątpliwości budziła kwestia znacznego rozciągnięcia traktu komunikacyjnego pomiędzy trzy punkty (komputer – telefon-czytnik i centrum potwierdzeń) i to drogą radiową, co bez specjalnych rozwiązań zwiększa ryzyko przejęcia sesji i unieważnienia podpisu (oczywiście nie certyfikatu). Dyskusyjność rzeczywiście była spora, gdyż spory kulaarowe, łącznie z użyciem pisaków i tablic, trwały długo. Oczywiście nie tak długo, aby nie wysłuchać porządnej i inspirującej do pytań prezentacji Systemu Zarządzania Jakością Macrosoftu w wykonaniu przejętej debiutantki Anny Andrzejak. Prezentacja była okraszona żywiołowym udziałem Andrzeja Odyńca, protestującego wobec wypowiedzi prof. Brdulak, że taki system niewątpliwie napotyka opory, że są one udziałem do 10% danej społeczności i że na 3% opornych sposobem nie jest ich aktywne włączenie do systemu (co udawiała prelegentka), ale niekiedy brutalne zwolnienie. Zainteresowanie wywołała kwestia konstrukcji kryteriów osiągnięcia celów jakościowych i ich ewentualne powiązania ze wskaźnikami ekonomicznymi. Przy okazji tego wystąpienia miał miejsce incydent – na sali pojawiła się bez zapowiedzi sprowadzona przez Piotra Fuglewicza ekipa telewizyjna. Po prezentacji prelegentka przyznała, że miała chęć użyć wobec sprawcy tego nieoczekiwanego castingu mocnych środków oddziaływania, do czego jednak nie doszło. Zakończeniem tego dnia była prezentacja Raportu 3. Kongresu Informatyki Polskiej i jego 12 zaleceń. Prezentację prowadzili dwaj liderzy Kongresu – Prezesi Wacław Iszkowski i Zdzisław Szyjewski przy wsparciu prof. Andrzeja Marciniaka z Komitetu Organizacyjnego.

Dalej aż do piątku mam przerwę w zajęciach, gdyż uczestniczyłem w nadprogramowych. Było to spotkanie grupy inicjatywy serwisu terminologicznego. Przy jego okazji osobiście poznałem Władysława Majewskiego, którego oczywiście należy też kojarzyć z „Bajtkiem”, „Komputerem” i „PCKurierem”, co pozwoliło wyjaśnić zaistniałe między nami internetowo rozbieżności wobec dokumentów programowych. Udało się to osiągnąć nawet bez pójścia na piwo, co zalecała Anna Ostaszewska. Co do wyników spotkania, to są w znanym miejscu internetowym. Następnie był cykl równoległy szkolenia rzeczoznawców, w którym m.in. przedstawiałem propozycje definicji pojęć informatycznych do listy terminów ważnych legislacyjnie i ogłoszonej przez Prezesa Iszkowskiego. Wreszcie odbyło się długie, dwuczęściowe – nocne i ranne spotkanie GKR.

W rezultacie udało mi się zdążyć tylko na końcówkę wykładu prof. Michała Gryzińskiego i rektora Krzysztofa Pawłowskiego. Pierwszy był – jak zdążyłem sobie poskładać – kontestacją klanu fizyków kwantowych, co zresztą przed Spotkaniami spowodowało próby stoperdowania tego wykładu w Mrągowie przez prof. Łukasza Turskiego. Drugi natomiast pełen był otwartych i szczerych aż do bólu sądów i osądów rektora Pawłowskiego, twórcy i ojca sukcesu prywatnej wyższej szkoły w Nowym Sączu, pomysłu, według słów samego autora, szalonego. Warto wspomnieć jedno mocne stwierdzenie – w kraju nie ma symbiozy przemysłu i nauki, bo nauka nie ma nic do zaproponowania przemysłowi. Jak już wspominałem wyżej, prof. Brdulak prezentowała przykład przeczący temu, ale być może jest to przypadek odosobniony.

Natomiast nie mogłem opuścić panelu Borysa Czerniejewskiego, choć odbyło się to kosztem ciekawego referatu czynnego biegłego sądowego o informatycznych aspektach postępowania sądowych. Panel dotyczył spełnienia ZUS-PROKOM-Płatnik i swobodnego, otwartego oprogramowania. Lider panelu mistrzowsko potęgował napięcie i wystawił na próbę przedstawiciela ZUS-u. Był nim dyr. Edward Leszczyński, któremu mimo wszystko należy się szacunek za odwagę pojawienia się na mrągowskiej sali (i oczywiście tym, których dar przekonywania dyrektora do tego nakłonił). Natomiast darujmy sobie

i spuśmy zasłonę milczenia na to, o czym i jak mówił wysłannik ZUS-u. Zwłaszcza że była to obrona betonowego poglądu – Płatnika bronić będziemy jak niepodległości – i to bez względu na to, że pozycja ta pod nieustanną presją koleżów z Ruchu Wolnego Oprogramowania bardzo powoli, ale kruszeje. Ma do tego odniesienie moja konkluzja, też przedstawiona na sali, że taki stan jest prostą konsekwencją podpisania skandalicznej umowy, według której ZUS, który płaci za wykonanie KSI, tylko na niego otrzymuje licencje, a autorskie prawa majątkowe pozostają u PROKOM-u. I nie ma znaczenia fakt, że z punktu interesu biznesowego PROKOM-u jest to majstersztyk, że w pierwotnej umowie nie było Płatnika, na co zwrócił mi uwagę Jarosław Deminet. Bo rzecz w pewnej filozofii, którą tamto zdarzenie zapoczątkowało w ZUS-ie (z krótką przerwą na kadencję prof. Gajka, wiadomo przez kogo zwolnionego), filozofii dalej wyznawanej i z uporem bronionej przez dyrektora Leszczyńskiego – filozofii obrony wszystkiego, co jest związane z PROKOM-em, a nie interesu społeczeństwa i państwa. Bo tak naprawdę w sprawie Janosika, tak jak w kulaarach powiedziała Agnieszka Boboli, rzecz idzie o model państwa, jakkolwiek by to brzmiało pompatycznie.

Jest w tym miejscu pora na wspomnianą klamrę spinającą w Mrągowie IACS i Janosika, ale też wspomnienia wystąpień w Szczyrku kol. Tadeusza Syryjczyka i red. Kulisiewicza. Tamte wystąpienia były nie mniej pesymistyczne i konkluzję miały deprymującą – może pomoże nam Unia, bo sami już nic nie jesteśmy w stanie zrobić. Jest to faktycznie przynębiające, zwłaszcza w kontekście IACS-u – po wysłuchaniu opowieści o nim stwierdziłem (ale wypowiadałem to dopiero teraz), że sprawa kodeksu etycznego oddała się w daleką przyszłość. Jakikolwiek kodeks byłby nie do pogodzenia z tymi kompromisami, na które musimy się zgadzać. Symptomatyczna jest w tym kontekście kulaarowa wypowiedź nt. własności kodów KSI – tak, to skandal, ale ja też pracuję w strukturze biznesowej i nigdy publicznie tego nie powiem. Kłaniają się tu alegorie Rafała Geślińskiego, niestety w Mrągowie nieobecne, o syndromach karpia i inżyniera Kirpijewa. Można by dorzucić – będzie trójka – jeszcze jeden syndrom – żaby, która podobno nie odczuwa niewielkich zmian w otoczeniu. Jeśli taką żabę umieścić w misce pełnej wody i miskę powoli nagrzewać do wrzenia, to żaba ugotuje się, ale nie wyskoczy pomimo takiej możliwości. Czy nie jesteśmy w swoim większościowym milczeniu, kompromisach i syczeniu na marudzących, takimi żabami? Z premedytacją nazwałbym to syndromem P-żaby na pamiętkę dyskusji na liście PTI-L o P-systemach, a Rafał „Honest” Geśliński może, o ile zechce, dołączyć tę powiatkę z nazwą do swoich.

Jednakże Mrągowo to nie tylko rozterki, ale i wiele zdarzeń innego kalibru. Był tradycyjny koncert śródowny, było też muzykowanie późną porą w składach stało-zmiennych – Fuglewicz (dyrygowanie i tutaj :-), gitara – Jackowski, Sawicki, Odyniec, Siemaszko oraz w środę artyści mikrofonowi, głosy – różnego natężenia, muzykalności i ilości, w porywach do ponad trzydziestu w pomieszczeniu monooosobowym. Repertuar – i smętny, i wesoły, i niekiedy czysto łośyjski. Ostatni aspekt w pewnym sensie dzielił wykonawców na dwie grupy – informatycy młodszy ten nie tak dawno zaprzyjaźniony język czuli słabo, nie udzielali się i szybciej się wykrusiali.

Poza tym ostatecznie zwyciężyły na prezentacjach slajdy i PowerPoint. Mrongovia zaskoczyła nas skróceniem czasu pracy kompleksu SpA - zamiast 7:00-21:00 było 9:00-19:00, skróciła też do zera gratisową wodę mineralną w numerach. Podobno kuchnia się poprawiła. Podobno.

A na zakończenie obok wielkiego czarnego ptaka pojawił się klucz – czyli też klucz do kolejnych Spotkań Jesiennych. W Mrągowie?

(c) 2003 Janusz Dorożyński

wyniki XX Ogólnopolskiego Konkursu

Wyniki XX Ogólnopolskiego Konkursu na najlepsze prace magisterskie z informatyki, zorganizowanego w 2003 r. przez Polskie Towarzystwo Informatyczne

Rozstrzygnięto XX Ogólnopolski Konkurs PTI na najlepsze prace magisterskie z informatyki organizowany przez Dolnośląski Oddział PTI. Do konkursu zgłoszono 37 prac, wykonanych w roku akademickim 2002/2003 na czternastu krajowych wyższych uczelniach: na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (5), na Politechnice Gdańskiej (2), na Politechnice Poznańskiej (3), na Politechnice Warszawskiej (1), na Politechnice Wrocławskiej (9), na Polsko-Japońskiej Wyższej Szkole Technik Komputerowych (2), na Uniwersytecie Gdańskim (3), na Uniwersytecie Jagiellońskim (2), na Uniwersytecie M. Curie-Skłodowskiej (3), na Uniwersytecie Poznańskim (1), na Uniwersytecie Warszawskim (3), na Uniwersytecie Wrocławskim (1), na Uniwersytecie Zielonogórskim (1) oraz na Wojskowej Akademii Technicznej (1).

Na posiedzeniu w dniu 22 grudnia 2003 r. we Wrocławiu Komisja Konkursowa w składzie:

prof. dr hab. inż. Czesław Daniłowicz (przewodniczący),
prof. dr hab. inż. Zbigniew Huzar,
dr inż. Lech Madeyski,
prof. dr hab. inż. Jan Magott,
prof. dr hab. Zygmunt Mazur,
mgr Tadeusz Świątek,
dr inż. Zbigniew Szpunar (sekretarz),

uwzględniając opinie Recenzentów prac konkursowych, po dyskusji ustaliła następujące rozstrzygnięcie konkursu:

Pierwszą nagrodę, w wysokości 2000 zł, otrzymał
mgr Dariusz Dereniowski

za pracę pt.

Uporządkowane kolorowanie grafów i jego zastosowania,
wykonaną na Uniwersytecie Gdańskim (Wydział Matematyki i Fizyki,
Instytut Matematyki; promotor: prof. dr hab. Marek Kubale).

Drugą nagrodę, w wysokości 1600 zł, otrzymał
mgr inż. Bartosz Jabłoński

za pracę pt.

Metody porównywania generatorów ruchu animowanych postaci ludzkich,
wykonaną na Politechnice Wrocławskiej (Wydział Elektroniki, Instytut
Cybernetyki Technicznej; promotor: dr inż. Ryszard Klempous).

Trzecią nagrodę, w wysokości 1300 zł, otrzymał
mgr Jakub Podgórski

za pracę pt.

Zastosowanie operatorów ewolucyjnych do optymalizacji drzew binarnych,
wykonaną na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
(Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki, Instytut Matematyki;
promotor: dr Przemysław Stpicyński).

Trzy równorzędne wyróżnienia po 900 zł otrzymali:

mgr inż. Tomasz Arodz i mgr inż. Marcin Kurdziel

za pracę pt.

Face Recognition from Still Camera Images,
wykonaną na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (Wydział
Elektroniki, Automatyki, Informatyki i Elektrotechniki, Katedra Infor-
matyki; promotor: prof. dr hab. inż. Witold Dzwiniel),

mgr Bartosz Biskupski i mgr Paweł Garbacki

za pracę pt.

Transparent Fault Tolerance for Parallel Java Applications,
wykonaną na Uniwersytecie Warszawskim (Wydział Matematyki,
Informatyki i Mechaniki; promotor: dr Janina Mincer-Daszkiwicz),

mgr inż. Marcin Olszewski

za pracę pt.

A System Facilitating Security Analysis of Authentication Protocols,
wykonaną na Politechnice Gdańskiej (Wydział Elektroniki, Telekomu-
nikacji i Informatyki, Instytut Inżynierii Oprogramowania; promotor:
prof. dr hab. inż. Janusz Górski).

Autorom trzech nagrodzonych prac Polskie Towarzystwo Informatyczne ufundowało ponadto udział w Szkole PTI w Szczyrku (czerwiec 2004 r.), podczas której autorzy będą mogli swoje prace zaprezentować.

Komisja Konkursowa składa podziękowanie Recenzentom prac konkursowych, podkreślając ich znaczącą rolę w przeprowadzeniu konkursu. W XX edycji konkursu Recenzentami prac byli: prof. dr hab. inż. Krystyna Balińska, prof. dr Lech Banachowski, dr inż. Krzysztof Berezowski, prof. dr hab. inż. Wojciech Cellary, dr hab. Krzysztof Diks, prof. dr hab. inż. Andrzej Dobrucki, prof. dr hab. inż. Janusz Górski, prof. dr hab. inż. Andrzej Grzywak, dr Ewa Gurbiel, mgr Jacek Hełka, dr hab. inż. Andrzej Jaskiewicz, prof. dr hab. inż. Janusz Kacprzyk, dr inż. Radosław Katarzyna, dr inż. Przemysław Kazienko, prof. dr hab. inż. Henryk Krawczyk, prof. dr hab. inż. Zbyszko Królikowski, dr inż. Zofia Kruczkiewicz, prof. dr hab. inż. Marek Kurzyński, prof. dr hab. Mirosław Kutylowski, dr inż. Jan Kwiatkowski, prof. dr hab. Andrzej Marciniak, dr inż. Urszula Markowska-Kaczmar, dr Janina Mincer-Daszkiwicz, prof. dr hab. Czesław Smutnicki, dr inż. Jerzy Sas, dr Krzysztof Stencel, dr inż. Cezary Stępień, prof. dr hab. inż. Janusz Stokłosa, dr Przemysław Stpicyński, dr inż. Jerzy Surma, dr inż. Leopold Szczurowski, dr inż. Marek Średniawa, dr inż. Bogdan Trawiński, prof. dr hab. inż. Józef Woźniak, prof. dr hab. inż. Jan Zabrodzki, prof. dr hab. inż. Jan Zarzycki, prof. dr hab. inż. Krzysztof Zieliński.

Organizatorzy XX konkursu składają podziękowanie Prezesowi firmy PROKOM Software S.A. za ufundowanie nagród pieniężnych oraz Prezesowi firmy IBS Polska za pokrycie kosztów organizacyjnych 20. edycji konkursu.

Laureatom konkursu serdecznie gratulujemy oraz życzymy sukcesów w dalszej pracy zawodowej.

Sekretarz Komisji Konkursowej
dr inż. Zbigniew Szpunar

studia podyplomowe PTI

Polskie
Towarzystwo
Informatyczne

„ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI INFORMATYCZNYMI”

Polskie Towarzystwo Informatyczne i Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „ORGMAZ” zapraszają na studia podyplomowe „Zarządzanie Projektami Informatycznymi”. Projekty informatyczne są specyficznymi przedsięwzięciami charakteryzującymi się dużą złożonością i nowatorstwem. Wpływa to na trudności we wszystkich etapach ich realizacji: od identyfikacji, poprzez planowanie, realizację i rozliczenie. Rozwój technologii, rosnące potrzeby i zakres projektów informatycznych, przy utrzymującej się niskiej kulturze ich zarządzania, wymaga poprawy i doskonalenia wiedzy o metodykach i technicach organizacji przedsięwzięć informatycznych. Studium oferuje interdyscyplinarną wiedzę z obszarów zarządzania przedsięwzięciami informatycznymi. Jest skierowane zarówno do kierowników projektów informatycznych, jak i członków zespołów wykonawczych.

Studium wymaga posiadania dyplomu ukończenia wyższych studiów magisterskich bądź licencjackich.

Otrzymane kwalifikacje – absolwenci otrzymują świadectwo ukończenia studium podyplomowego wydane przez Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „ORGMAZ” i zgodne z Rozporządzeniem nr 472 z dnia 12.10.1993 r. MEN oraz MPIPS (Dz.U. nr 103, poz. 472).

Czas trwania – studium trwa dwa semestry i obejmuje 200 godzin zajęć, które odbywają się w soboty i niedziele w godz. 9:00–16:00.

Koszty – 3000,- zł za semestr + 600,- zł wpisowe.

Termin – zajęcia rozpoczną się w lutym 2004.

Zgłoszenia przyjmujemy do 31 stycznia 2004.

Miejsce – ul. Wspólna 62, sala firmy DDC, Warszawa.

Kontakt – Polskie Towarzystwo Informatyczne Zarząd Główny
al. Solidarności 82a m. 5, 01-003 Warszawa

tel./faks (22) 838-47-05

tel. (22) 636-89-87

e-mail: pti@pti.org.pl www.pti.org.pl

górska szkoła PTI**XVI * JUBILEUSZOWA * 10000 GÓRSKA SZKOŁA PTI
„EFEKTYWNOŚĆ ZASTOSOWAŃ SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH”**
*Szczyrk, 21-25 czerwca 2004 r.***1. Wstęp**

Powodzenie i zainteresowanie tematyką XV Górskiej Szkoły PTI – Szczyrk '2003 spowodowało, że Oddział Górnośląski PTI w Katowicach przystępuje do organizowania XVI Jubileuszowej Górskiej Szkoły PTI – Szczyrk '2004 – termin 21–25 czerwca 2004. Z racji wejścia do Unii Europejskiej nasza konferencja będzie mieć charakter międzynarodowy i zgodnie z tematyką – interdyscyplinarny (wg nomenklatury KBN) – języki konferencji: polski i angielski. Zamierzeniem organizatorów jest dokonanie szerokiego przeglądu efektów zastosowań informatyki w latach 2001–2004 i wskazanie przyczyn trudności we wdrażaniu rozwiązań informatycznych. Organizatorzy konferencji w 2004 r. są szczególnie zainteresowani artykułami i referatami na tematy:

- strategia informatyzacji i organizacji informatyki w przedsiębiorstwach,
- wpływ Internetu na efektywność systemów informatycznych,
- jakość w informatyce jako warunek efektywności zastosowań.

2. Tematyka

Tematem przewodnim Szkoły jest:

**EFEKTYWNOŚĆ ZASTOSOWAŃ
SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH – 2004**

a w szczególności:

- strategia informatyzacji firmy,
- organizacja informatyki w firmie i instytucji (w tym: problematyka outsourcingu),
- integracja aplikacji i nowe kierunki rozwoju informatyki,
- obliczanie efektów informatyzacji i problematyka TCO,
- kierowanie projektem informatycznym,
- metodyki wdrożenia systemów informatycznych,
- „case study”,
- zastosowanie metod matematycznych,
- efektywność zarządzania wiedzą.

3. Artykuły

- normalny: 10–12 stron
- monografia: 25–35 stron

Przyjmujemy wersje elektroniczne – MS Word; PowerPoint mile widziany przy prezentowaniu referatu w trakcie Szkoły.

Artykuły i monografie kwalifikuje do druku Rada Programowa konferencji, której przewodniczy prof. dr hab. Jerzy Kiesielnicki. Organizatorzy zastrzegają sobie prawo wydania materiałów również w wersji elektronicznej (CD).

Otrzymane artykuły zostaną wydane w postaci książki w Wydawnictwach Naukowo-Technicznych wg standardu wypracowanego

w 2003 r. ze spełnieniem wymagań KBN – autorzy mogą liczyć na 4–6 punktów KBN.

4. Organizacja konferencji

- przewiduje się szereg wystąpień plenarnych (30–45 minut) i zwykłych sesyjnych po ok. 20 min.,
- panele tematyczne – przewidujemy kilka paneli 1,5–2 godz.; po 5 minut dla autorów – reszta czasu dla sali,
- sesja plakatowa obejmie pozostałe wystąpienia – liczba sesji plakatowych zależy od nadesłanych materiałów,
- w pierwszym i ostatnim dniu (poniedziałek 9:00–15:00, piątek 9:00–15:00) konferencji odbędą się tutoriale i warsztaty dla zainteresowanych.

5. Ważne daty

- 15 grudnia 2003** – zgłoszenie tematu artykułu,
- 31 stycznia 2004** – akceptacja artykułu,
- 15 kwietnia 2004** – nadesłanie artykułu.

6. Adresy

Za przygotowanie wydawnictwa konferencyjnego i opracowanie scenariusza konferencji odpowiadają:

Janusz GRABARA – grabara@czestochowa.net.pl
Jerzy S. NOWAK – Jerzy.Nowak@pti.org.pl,
– jnowak@jsn.neostrada.pl

Biurowo XVI Szkoły PTI:

PTI OG, ul. św. Jana 10, 40-012 KATOWICE
tel./faks (32) 253 96 78, 253 61 09
e-mail: Katowice@pti.org.pl, ptiog@kat.zigzag.pl

Aktualne informacje o postępie prac organizacyjnych zamieszczone będą na stronie www.pti.org.pl.

7. Uwagi

Organizatorzy proszą autorów o zgłaszanie pomysłów ciekawych wystąpień, prelekcji i prezentacji w celu podniesienia poziomu merytorycznego konferencji i jej uatrakcyjnienia.

Zwracamy się z prośbą do wszystkich o wskazanie potencjalnych autorów z krajów Unii (warunek – niewysokie koszty przjazdu do Polski).

Prosimy o poinformowanie osób zainteresowanych tą problematyką, ze szczególnym uwzględnieniem pracowników uczelni, firm przemysłowych, banków i instytucji administracyjnych itp.

Informujemy, że egzemplarze obowiązkowe wydawnictwa konferencyjnego przekazujemy do 17 głównych bibliotek w kraju.

Osoby, które do tej pory nie miały okazji zapoznać się z materiałami konferencyjnymi 2001–2003 informujemy, że na stronie www.pti.org.pl można znaleźć spis autorów i tytułów ich prac.

UWAGA: SPONSORZY MILE WIDZIANI**konferencja****„Problemy Społeczeństwa Globalnej Informacji”**

W ramach działań mających na celu propagowanie idei społeczeństwa informacyjnego rokrocznie odbywa się w Szczecinie cyklowa konferencja. Cykl ten jest zatyłowany: Problemy Społeczeństwa Globalnej Informacji, impreza ma miejsce na przełomie maja i czerwca. Organizację konferencji wspomaga Sekcja Problemów Społeczeństwa Globalnej Informacji przy PTI (<http://iiwz.univ.szczecin.pl/zsgi/html/sekcja.htm> - umieszczono tam również krótkie sprawozdania z już zakończonych spotkań). Wzorem lat ubiegłych jako temat wybrano kolejny aspekt funkcjonowania Społeczeństwa Informacyjnego. W tym roku jest to INFORMACJA (Informacja – dobra lub zła nowina, Międzyzdroje 27–28 maja 2004 r.). Na internetowych stronach

(<http://iiwz.univ.szczecin.pl/zsgi/html/konferencja.htm>) można przeczytać materiały z dotychczas zorganizowanych konferencji oraz ocenić imprezę przez pryzmat galerii zdjęć.

Konferencją kieruje pani profesor Agnieszka Szewczyk, którą, oprócz Sekcji PTI, wspomaga również Zakład Społeczeństwa Informacyjnego Uniwersytetu Szczecińskiego. Od ubiegłego roku w organizacji konferencji nastąpiły pewne zmiany – została ona mianowicie przeniesiona do Międzyzdrojów oraz wydłużona do dwóch dni, na co wpływ miały opinie uczestników. Tegoroczna edycja stawia sobie za cel powrót „do źródeł”, aby stworzyć forum dla wymiany poglądów na temat aktualnego stopnia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce – stawiając informację w centrum tych rozważań. Pośród tematów, jakie będą poruszane, znalazły się m.in.: procesy informacyjne; systemowe ujęcie informacji; cechy informacji, pseudoinformacja, mierzenie i koszt informacji; przesył i asymetria informacji; konflikt a stres informacyjny; szum a ład informacyjny. Więcej informacji na temat konferencji znajduje się w jej internetowym serwisie

(<http://iiwz.univ.szczecin.pl/zsgi/konferencje/7/html/index.html>).

Zbigniew Stempnakowski

Polskie Towarzystwo Informatyczne ma zaszczyt zaprosić wszystkich sympatyków narciarstwa związanych z branżą IT na:

V Otwarte Mistrzostwa Polski Informatyków w Narciarstwie Alpejskim

Zakopane, 21 luty 2004

Więcej informacji wkrótce na stronach internetowych organizatora

Po raz kolejny firmy informatyczne mają szansę na zdobycie najwyższego trofeum narciarskiego IT w kraju, a klasyfikacja indywidualna zweryfikuje twoją pozycję na tle konkurencji.

www.pti.org.pl

nowi członkowie PTI

Przyjęty 24 VI 2003

1. Piotr Michalec – Wrocław

Przyjęci 23 IX 2003

2. Sebastian Kniat – Wągrowiec
3. Paweł Korcz – Poznań
4. Andrzej Swędrzyński – Poznań

Przyjęci 21 X 2003

5. Sergiusz Pawłowicz – Wrocław
6. Janusz Szopka – Wrocław

Przyjęci 23 X 2003

7. Krzysztof Adamczyk – Kańczuga
8. Krzysztof Adamski – Chełm
9. Jerzy Białkowski – Toruń
10. Krzysztof Cwalina – Łomża
11. Alicja Dereń – Przysietnica
12. Marek Gwóźdź – Leżajsk
13. Teresa Kordas – Bydgoszcz
14. Monika Niemczyk – Kęty
15. Wojciech Ratajczyk – Chełm
16. Jerzy Słowik – Rzeszów
17. Grzegorz Szyjewski – Szczecin
18. Piotr Teter – Dwikozy

Przyjęci 17 XII 2003

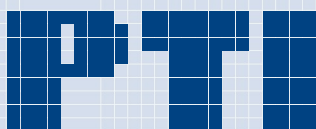
19. Krzysztof Rudziński – Warszawa

Przyjęci 18 XII 2003

20. Anna Białasiewicz – Świnoujście
21. Dorota Dżega – Szczecin
22. Norbert Frańczuk – Szczecin
23. Maciej Godniak – Jarocin
24. Ireneusz Prucnal – Szczecin
25. Maciej Roszkowski – Szczecin
26. Romuald Słupski – Toruń
27. Tomasz Stefaniak – Szczecin
28. Marcin Stelmaszyk – Międzyzdroje
29. Anna Śmigielska – Szczecin
30. Anna Ewa Worach – Choszczno
31. Tomasz Zdziebko – Stargard Szczeciński

Przyjęty 6 I 2004

32. Janusz Niechwiadowicz – Wrocław

Polskie Towarzystwo Informatyczne
Biuletyn nr 1-2 (208-209)
Rok XXIII, styczeń-luty 2004
Redaktor: dr inż. Ewa Łukasik
e-mail: biuletyn@pti.org.pl
tel. (61) 665 23 73, faks (61) 877 15 25
Instytut Informatyki, Politechnika Poznańska
ul. Piotrowo 3a, 60-965 Poznań

Polskie Towarzystwo Informatyczne
Zarząd Główny
al. Solidarności 82a m. 5, 01-003 Warszawa
tel./faks (22) 838 47 05
e-mail: pti@pti.org.pl
Prezes: prezes@pti.org.pl
Sekretarz Generalny: sekretarz@pti.org.pl
<http://www.pti.org.pl>

Wydawca: Wydawnictwo "NAKOM"
e-mail: wydawnictwo@nakom.com.pl
<http://www.nakom.com.pl>